

LUDMILLA LACUEVA
Escriptora

EL GONG

Sobre les guies de viatge

Encetem el mes de setembre i les vacances d'estiu encara són presents als nostres pensaments amb l'enyorança del temps d'esbarjo i dels viatges. Per reeixir en un viatge no hi ha res millor que comprar una guia, cosa que és molt usual avui en dia però que anys enrere no estava a l'abast de tothom. Per uns moments penso en el nostre país i amb quins ulls descobrien els estrangers les nostres valls al segle XIX i a principis del segle XX. Els imaginem solitaris, passejant per camins desiguals i perillosos, abandonats a la seva sort. El viatger s'endinsava en un país aïllat, pobre, sense comoditats i ple de misteris en la seva ment d'intrèpid excursionista.

Però no ens equivoquem... Aquest aventurer anglès, francès o americà no venia amb les mans a les butxaques i, tot i endinsar-se en un territori desconegut, no dubtava a emportar-se patraçolets com *Le guide bleu* o *Le guide Joanne*, a banda de les publicacions que hagués pogut llegir d'algun compatriota.

I us demanareu quina informació hi havia sobre Andorra. El volum cobria la manca d'informació que es podia tenir sobre el país i venia acompanyat de mapes. No era una guia exclusiva sobre Andorra, sinó que venia inclosa a la dels Pirineus. A *Le guide bleu* de l'any 1925, publicada per Hachette i que es venia al preu de 35 francs, se'ns explica una mica la història del país així com altres detalls pràctics com pot ser que hi ha un "bureau" telegràfic francès,

escoles franceses i monuments importants que cal visitar, a més de l'altitud de cada població.

Per als agosarats que preferien fer el viatge en solitari, no hi manquen les informacions sobre les vies d'accés, el temps que hi esmerçaran entre cada població: de Soldeu a Andorra la Vella calen 4,15 hores per arribar-hi amb mula; 1,15 hores de la Massana a Andorra la Vella i Escaldes; 2 hores d'Andorra la Vella a Escaldes.

És interessant veure les indicacions útils que dona sobre els guies que els poden acompanyar durant el seu periple andorrà, així com els preus de les mules. El més usual és que els vagin a buscar a Porté per tal de sentir-se més segurs en travessar barrancs i zones de difícil accés fins a arribar a Andorra la Vella (que en alguna publicitat es canvia per Andorra la Antigua).

No hi manquen els noms de les fondes que són recomanables perquè aquests viatgers no tinguin sorpreses. Podríem dir que és un dels primers mitjans de promoció que varen conèixer els establiments andorrans i de retruc el país, sovint amb la complicitat del Touring Club de France i del Club Alpin Français.

Andorra s'ha modernitzat i ha fet del turisme un dels seus principals pilars econòmics. Per un moment m'agradaria que paréssim el rellotge del temps i ens aturéssim per admirar els paisatges –i pocs edificis que queden– que havien commogut els aventurers que s'endinsaven en un país desconegut però amb uns habitants orgullosos dels seus usos i costums.